

Szkolny program profilaktyki
w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1
w Chojnie

Spis treści.

1. Wprowadzenie.
2. Podstawa prawna programu profilaktyki.
3. Cele programu profilaktyki.
4. Strategie działań profilaktycznych.
5. Działania szkoły w zakresie profilaktyki pierwszego stopnia skierowane do:
  - a) młodzieży,
  - b) rodziców,
  - c) nauczycieli.
6. Działania szkoły w zakresie profilaktyki drugiego stopnia.
7. Obowiązki osób odpowiedzialnych za realizację programu.
8. Ewaluacja programu.

1. Wprowadzenie.

Czasy, w których żyjemy charakteryzują się przyspieszonym tempem przemian, których jednym z wyrazów jest wzrost ilości i wagi zachowań destrukcyjnych młodzieży, również w ramach życia szkolnego.

Aby przeciwdziałać temu zjawisku, konieczne jest podejmowanie na terenie szkoły wielopoziomowych działań profilaktycznych obejmujących całe środowisko szkolne.

Profilaktykę rozumie się jako proces wspierający zdrowie fizyczne i psychiczne poprzez pomoc i towarzyszenie uczniowi w zdobywaniu wiedzy o zagrożeniach dla zdrowia oraz w nabywaniu umiejętności przeciwdziałania tym zagrożeniom.

Program profilaktyki jest wynikiem diagnozy problemów występujących w społeczności lokalnej i potrzeb środowiska uczniów, rodziców i nauczycieli.

W działaniach profilaktycznych skupiamy się na profilaktyce stopnia pierwszego i drugiego.

Profilaktyka pierwszego stopnia polega na promowaniu zdrowego stylu życia i zapobieganiu zagrożeniom, w szczególności na rozwijaniu umiejętności radzenia sobie z wymogami życia. Działania te skierowane są do całej społeczności uczniowskiej, nauczycieli i pracowników szkoły, do rodziców uczniów. Realizują je wszyscy nauczyciele, pracownicy szkoły i rodzice.

Profilaktyka drugiego stopnia to działania skierowane do uczniów podwyższonego ryzyka dysfunkcyjności mające na celu pomóc im w redukcji tego ryzyka. Tę formę profilaktyki realizują nauczyciele, pedagog szkolny i specjaliści współpracujący ze szkołą.

Program ma charakter środowiskowy, bo objęto nim wszystkie osoby tworzące środowisko szkolne.

2. Podstawa prawna programu.

Prawo do włączania w wychowanie programów profilaktycznych dają szkołom rozporządzenia i ustawy.

1. Rozporządzenie MENiS z dnia 31 stycznia 2002 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół
2. Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 r.
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.
5. Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.
6. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

3. Cele programu.

1. Stworzenie warunków bezpiecznego funkcjonowania szkoły.
2. Stworzenie warunków powstania szkoły wolnej od uzależnień.
3. Aktywizacja środowiska szkolnego w zakresie oddziaływań profilaktycznych.
4. Promowanie zdrowego stylu życia.
5. Dostarczenie informacji na temat zagrożeń.
6. Wskazanie możliwości unikania zagrożeń i sposobów radzenia sobie z nimi.
7. Kształtowanie właściwego zachowania uczniów.
8. Utrwalanie postaw i zachowań społecznych warunkujących prawidłowy rozwój.
9. Zapewnienie młodzieży pomocy wychowawczej i terapeutycznej.
10. Wspieranie rodziców w procesie wychowania.

4. Strategie działań profilaktycznych.

1. **Strategia informacyjna** – jej celem jest dostarczenie adekwatnych informacji na temat skutków zachowań ryzykownych i tym samym umożliwienie dokonywania racjonalnego wyboru.

Stosowane metody:

- pogadanka,
- spotkanie ze specjalistą,
- prezentacja filmu,
- wycieczka tematyczna,
- praca w oparciu o tekst,
- prezentacja teatralna itp.

2. **Strategia edukacyjna** – jej celem jest pomoc w rozwijaniu ważnych umiejętności życiowych, tj. nawiązywaniu kontaktów z ludźmi, radzenia sobie ze stresem, rozwiązywanie konfliktów wewnętrznych, przeciwstawianie się naciskom otoczenia.

Stosowane metody:

- dyskusje,
- przedstawienia,
- realizacja znanych programów edukacyjnych,
- symulacje różnych sytuacji życiowych,
- burza mózgów,
- rysunki,
- praca w małych grupach,
- gry i zabawy dydaktyczne,
- drama,
- uroczystości itp.

3. **Strategia alternatywna** – pomoc w zaspokajaniu potrzeby sukcesu, przynależności, satysfakcji życiowej poprzez zaangażowanie w działalność artystyczną, społeczną, sportową.

Metody działań:

- koła zainteresowań,
- wycieczki,
- konkursy,
- zajęcia i zawody sportowe,
- wystawy i prezentacje prac itp.

4. **Strategia interwencyjna** – pomoc uczniom w rozwiązywaniu problemów, wspieranie w sytuacjach kryzysowych.

Stosowane metody:

- interwencja w środowisku szkolnym ucznia,
- pomoc psychologiczna, pedagogiczna (prowadzona przez specjalistę),
- terapia specjalistyczna indywidualna, grupowa (prowadzona przez specjalistę).

5. Działania szkoły w zakresie profilaktyki pierwszego stopnia.

a) Działania skierowane do młodzieży.

STRATEGIA INFORMACYJNA

- ułatwia uczniom wejście w społeczność szkolną poprzez znajomość regulaminów,
- dostarcza wiedzy o skutkach uzależnień, wyjaśnia mechanizm uzależnienia,
- umożliwia przejście od roli odbiorcy do aktywnego uczestnika warsztatów,

zadania	Forma realizacji
Zapoznanie z obowiązującymi regulaminami, programami i procedurami.	-zapoznanie uczniów na godzinach wychowawczych z podstawowymi dokumentami szkolnymi m.in. ze Statutem Szkoły, WSO, Programem Wychowawczym, programem i planem pracy wychowawczej, Szkolnym Programem Profilaktyki, Regulaminem Szkolnym, Regulaminem Wycieczek... -zapoznanie na lekcjach organizacyjnych z PSO, regulaminami pracowni, wymaganiami edukacyjnymi.
Podnoszenie poziomu świadomości i kultury prawnej uczniów i wyrabianie nawyku poszanowania prawa.	-godziny wychowawcze, dotyczące praw i obowiązków uczniów, -lekcje historii i WOS dotyczące praw człowieka, -spotkania z przedstawicielami sądu i Policji na temat prawnej odpowiedzialności młodzieży, -aktualizowanie zapisów prawa wewnątrzszkolnego.
Zapoznanie z zagrożeniami XXI wieku.	- godziny wychowawcze na temat: zagrożeń związanych z zażywaniem „dopalaczy”, motywów sięgania po środki uzależniające, społecznych, ekonomicznych i psychicznych skutków uzależnień, zasad właściwego odżywiania się (anoreksja, bulimia), problemu cyberprzemocy, zagrożeń związanych z demoralizacją i przestępczością, - profilaktyka zaburzeń w zachowaniu i funkcjonowaniu psychicznym, -spotkania z pielęgniarką szkolną na temat higieny, -gazetki tematyczne dotyczące zagrożeń, -projekcje filmów profilaktycznych, -przedstawienia o tematyce profilaktycznej, -organizowanie akcji antyuzależnieniowych np. Dzień wolny od uzależnień.
Tworzenie bezpiecznego, wolnego od uzależnień środowiska wychowawczego szkoły.	-zapoznanie uczniów z punktami statutu dotyczącymi zakazu używania środków uzależniających i opuszczania szkoły podczas zajęć lekcyjnych, -systematyczne kontrole terenu szkoły, toalet i pomieszczeń szkoły w ramach dyżurów nauczycieli, -egzekwowanie od uczniów posiadania identyfikatorów, - systematyczna kontrola frekwencji uczniów,

	-przestrzeżenie zakazu zażywania środków uzależniających podczas wszystkich imprez szkolnych,
--	---

STRATEGIA EDUKACYJNA

- wspiera rozwój osobowy ucznia,
- obejmuje działania zorientowane na właściwy wybór, rozwijanie świadomości i samooceny,
- zakłada, że jednostka dobrze przystosowana i dobrze radząca sobie z trudnościami będzie zdolna do podejmowania racjonalnych decyzji,
- przygotowuje młodych ludzi do radzenia sobie z negatywną presją rówieśników,
- kształtuje postawy asertywności, uczy mówienia „nie”, wyrażania własnych opinii i oczekiwań oraz dobierania sobie przyjaciół,

Zadania	Formy realizacji
Przeciwdziałanie sytuacjom stresowym.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Warsztaty i zabawy integracyjno-adaptacyjne w klasach pierwszych. 2. Spotkania z pedagogiem i psychologiem. 3. Realizacja godzin wychowawczych na temat efektywnego uczenia się i metod efektywnego radzenia sobie z negatywnymi emocjami. 4. Organizowanie pomocy koleżeńskiej. 5. Wykorzystywanie elementów motywacji w systemie oceniania. 6. Rozpoznawanie sytuacji rodzinnej ucznia poprzez ankiety, wywiady, spotkania z rodzicami. 7. Przedstawianie trudnych sytuacji, problemów zdrowotnych, adaptacyjnych, edukacyjnych młodzieży na posiedzeniach RP, zespołu wychowawczego. 8. Współpraca wychowawców z MOPS, PCPR, P.P.-P. 9. Praca w zespołach ds. udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Opieka nad uczniami posiadającymi opinię P.P.-P. 10. Wspomaganie uczniów i ich rodziców w nawiązaniu kontaktu z instytucjami specjalistycznymi.
Kształtowanie i wzmacnianie poczucia własnej wartości, budowanie postaw empatii i zaufania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizowanie imprez klasowych w celu bliższego poznania się. 2. Godziny wychowawcze o zainteresowaniach, planach uczniów, samoocenie i autoprezentacji. 3. Ekspozowanie na forum klasy i szkoły osiągnięć naukowych, sportowych i artystycznych uczniów. 4. Organizowanie kół zainteresowań, konkursów umożliwiających uczniom rozwijanie talentów, zainteresowań, uzdolnień. 5. Przygotowywanie uroczystości i imprez szkolnych według pomysłów uczniów. 6. Tworzenie programów i planów pracy wychowawczej przy współudziale uczniów.
Łamanie stereotypów – fałszywych przekonań o rzeczywistości.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizowanie na godzinach wychowawczych pogadarek na temat: <ol style="list-style-type: none"> a) roli mediów w kształtowaniu negatywnych wzorców zachowań – uczenie krytycznego stosunku do mediów, b) społecznych i zdrowotnych skutków uzależnień. 2. Przekształcanie przekonań normatywnych na prawdziwe poprzez rzetelne przekazywanie danych, organizowanie przedsięwzięć łamiących stereotypy (np. zabawa szkolna bez papierosów itp.)

<p>Doskonalenie umiejętności interpersonalnych.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Godziny wychowawcze dotyczące komunikacji werbalnej i niewerbalnej. 2. Zapoznanie uczniów na godzinach wychowawczych lub zajęciach z pedagogiem lub psychologiem z zasadami skutecznej komunikacji. 3. Realizacja zasad skutecznej komunikacji na wszystkich zajęciach lekcyjnych. 4. Godziny wychowawcze dotyczące zasad poprawnego rozwiązywania konfliktów. 5. Realizacja tematów o hierarchii wartości oraz ideałach na godzinach wychowawczych i innych przedmiotach. 6. Dyskusje na zajęciach lekcyjnych o wzorcach osobowych.
<p>Kształtowanie asertywnych postaw wobec środków uzależniających.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie na godzinach wychowawczych zajęć na temat zachowań asertywnych. 2. Realizacja na godzinach wychowawczych tematów o systemie wartości, kształtowaniu charakteru itp. 3. Spotkania z psychologiem, pedagogiem, osobami pracującymi z młodzieżą uzależnioną. 4. Realizacja profilaktycznych programów edukacyjnych. 5. Udział w konkursach profilaktycznych. 6. Spotkania z przedstawicielami Policji. Pogadanki na temat skutków prawnych zażywania środków odurzających.
<p>Kształtowanie postaw tolerancji.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udział w konkursach o różnych narodach i ich kulturach. 2. Dyskusowanie o problematyce tolerancji na godzinach wychowawczych, religii, wychowaniu do życia w rodzinie itp. 3. Gazetki tematyczne.
<p>Kształtowanie: -odpowiedzialności za siebie i innych, za podejmowane decyzje i zachowania, -społecznej użyteczności.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Godziny wychowawcze na temat właściwych wyborów. 2. Działalność w organizacjach szkolnych i pozaszkolnych. 3. Zachęcanie do pomocy koleżeńskiej. 4. Angażowanie młodzieży w działalność charytatywną (zbiórka odzieży, kwesty pieniężne).
<p>Planowanie dalszej drogi zawodowej.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja tematyki „Jak zdać egzamin” na wszystkich przedmiotach maturalnych i zawodowych. 2. Udział w Salonie Maturzystów. 3. Spotkania z doradcą zawodowym z P.P.-P., Urzędu Pracy. 4. Wyjazdy młodzieży do Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Szczecinie. 5. Spotkania z psychologiem lub godziny wychowawcze nt. predyspozycji do wykonywania zawodu i planowania drogi zawodowej.
<p>Zapoznanie z technikami relaksacyjnymi, redukującymi napięcie przed egzaminami.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Godziny wychowawcze na temat radzenia sobie ze stresem. 2. Zajęcia z pedagogiem lub psychologiem na temat metod relaksacyjnych.

STRATEGIA ALTERNATYWNA

- koncentruje się na tym co zdrowe, przyjemne i służy młodemu człowiekowi,
- pozwala podejmować nową aktywność, sprawdzić się w dziedzinach wybranych,
- działania są zróżnicowane tak, aby dostosować je do specyfiki potrzeb i możliwości uczniów,
- organizuje i wskazuje "bezpieczne" zagospodarowanie czasu wolnego,
- jest skuteczna, bo angażuje młodzież w ich przygotowanie,
- nazywana jest często profilaktyką ukrytą, bowiem nie zawsze kojarzy się młodzieży z uzależnieniem,

Zajęcia sportowe.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sportowe rozgrywki międzyklasowe i międzyszkolne. 2. Wycieczki rowerowe. 3. Organizowanie Dnia Sportu.
Zajęcia pozalekcyjne.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Koła przedmiotowe. 2. Koła zainteresowań. 3. SKS . 3. Zajęcia przygotowujące do matury dla uczniów klas maturalnych. 4. Zajęcia przygotowujące do egzaminu zawodowego. 5. Indywidualne przygotowanie uczniów do olimpiad i konkursów.
Organizacja imprez.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wycieczki klasowe. 2. Wyjazdy na spektakle teatralne i filmowe. 3. Organizowanie dyskotek klasowych i zabaw. 4. Dzień wolny od uzależnień. 5. Organizacja szkolnej wigilii, Dnia Ziemi, Święta Drzewa, Dnia Sportu...
Praca w organizacjach działających w szkole.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Działalność SU. 2. Redagowanie szkolnej gazety „Wióry”. 3. Działalność Klubu Alternatywy Młodzieżowej. 4. Szkolny Klub Wolontariusza. 5. Szkolny Klub Honorowych Dawców Krwi. 6. Szkolne Koło PCK.
Organizacja i propagowanie olimpiad, konkursów i zawodów.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udział w olimpiadach przedmiotowych. 2. Udział w konkursach wiedzy. 3. Udział w zawodach sportowych. 4. Organizacja i udział w różnorodnych konkursach wewnątrzszkolnych, szkolnych, powiatowych, wojewódzkich, ...
Zapobieganie problemom w nauce.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizowanie pomocy koleżeńskiej. 2. Konsultacje nauczycieli przedmiotów. 3. Opieka pedagoga i wychowawcy nad osobami posiadającymi opinię P.P.-P.

	<p>4. Systematyczne informowanie rodziców o postępach w nauce.</p> <p>5. Godziny wychowawcze na temat „Jak się uczyć”.</p> <p>6. Indywidualizowanie nauczania.</p> <p>7. Motywowanie uczniów do nauki.</p>
Redukcja problemów wynikających z niedostatku społecznego.	<p>1. Współpraca pedagoga, psychologa i wychowawców z Ośrodkami Pomocy Społecznej.</p> <p>2. Zwolnienia ze składek na ubezpieczenie i Radę Rodziców.</p> <p>3. Organizacja kiermaszów książek.</p>

OCZEKIWANE EFEKTY DZIAŁALNOŚCI PROFILAKTYCZNEJ PIERWSZEGO STOPNIA.

Uczniowie mają wiedzę o:

1. Problemie uzależnień, bezpośrednich i odległych ich skutkach.
2. Związkach między odurzeniem a innymi chorobami, np. AIDS.
3. Niebezpieczeństwie jednoczesnego używania środków chemicznych, leków i alkoholu.
4. Wpływie środków odurzających na różne formy aktywności człowieka (nauka, praca, sport)
5. Skutkach prawnych, społecznych i ekonomicznych używania środków odurzających.
6. Placówkach interwencyjnych dla osób zagrożonych lub uzależnionych.
7. Placówkach i formach pomocy młodzieży.
8. Prawach ucznia i prawach człowieka.
9. Możliwościach alternatywnego spędzania czasu wolnego.
10. Aktach prawnych regulujących życie szkoły

Zmiany w postawach i zachowaniu.

Uczeń:

1. Ma umiejętności przeciwstawiania się presji do używania środków odurzających.
2. Dbą o własne bezpieczeństwo.
3. Przyjął prawidłową postawę wobec używania środków odurzających.
4. Zmienił postawę wobec odurzających się rówieśników.
5. Ma poczucie własnej wartości.
6. Posiada motywację do pokonywania trudności.
7. Zna zasady skutecznej komunikacji.
8. Potrafi określić i nazwać pozytywne i negatywne emocje.
9. Rozumie, czym jest stres i wie, jak sobie z nim radzić.
10. Zna sposoby rozwiązywania konfliktów.
11. Rozumie istotę zachowań asertywnych.

Aktywność alternatywna uczniów.

Uczeń:

1. Włącza się do realizacji programów profilaktycznych i działań interwencyjnych.
2. Angażuje się w programy wsparcia rówieśniczego i pomocy koleżeńskiej.

3. Podejmuje działania o charakterze wolontarystycznym.
4. Uczestniczy w formach aktywności wykluczających używanie środków odurzających.
5. Pełni funkcje społeczne w szkole.

Pozytywne zmiany w funkcjonowaniu szkolnym.

Uczeń:

1. Osiąga pozytywne wyniki w nauce.
2. Podejmuje wartościowe cele edukacyjne, np. turnieje, olimpiady, konkursy, studia.
3. Uczestniczy w zajęciach sportowych i innych nadobowiązkowych działaniach pozalekcyjnych.
4. Nie opuszcza zajęć szkolnych.
5. Przestrzega postanowień statutu.

b) Działania skierowane do Rodziców.

Zadania	Formy realizacji
Informowanie o: - pracy szkoły i jej regulaminach, - funkcjonowaniu dziecka w szkole.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapoznanie ze Statutem Szkoły, WSO, Programem Wychowawczym, Regulaminem Szkolnym i informowanie o organizacji roku szkolnego, planach lekcji, działalności kółek, terminach wywiadówek. 2. Informowanie o wynikach w nauce i zachowaniu na spotkaniach z rodzicami. 3. Przekazywanie poprzez zeszyt wychowawczy ucznia i dziennik elektroniczny informacji o wynikach w nauce, frekwencji. 4. Rozmowy telefoniczne z rodzicami. 5. Wizyty w domu ucznia. 6. Prezentacja prac i wyników młodzieży podczas zebrań rodziców. 7. Umożliwienie rodzicom korzystania z dziennika elektronicznego.
Włączanie rodziców do pracy szkoły.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przy tworzeniu programów i planów wychowawczych uzyskiwanie od rodziców informacji dotyczących ich potrzeb i oczekiwań. 2. Spotkania z wychowawcami (indywidualne i grupowe). 3. Rozpoznawanie oczekiwań rodziców (ankiety). 4. Korzystanie z pomocy rodziców - ekspertów. 5. Pomoc rodziców przy organizacji imprez klasowych i szkolnych. 6. Zapraszanie rodziców na imprezy szkolne i klasowe.
Doskonalenie wiedzy i umiejętności z zakresu wychowania i profilaktyki.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Spotkania z pracownikami instytucji działającymi na rzecz dzieci i rodzin. 2. Pedagogizacja rodziców na temat zagrożeń związanych z zażywaniem przez młodzież „dopalaczy”. 3. Spotkania z pracownikami Policji, Sądu, P.P.-P.

	<ol style="list-style-type: none"> 4. Zajęcia z profilaktyki uzależnień – pedagog, wychowawcy, pracownicy P.P.-P., przedstawiciel Policji. 5. Zajęcia, warsztaty zgodnie z zapotrzebowaniem. 6. Wskazanie (służenie) literatury pedagogiczno-psychologiczną. 7. Indywidualne spotkania z wychowawcą, pedagogiem i psychologiem. 8. Spotkania rodziców z dyrektorem szkoły. 9. Wykorzystywanie wiedzy rodziców - ekspertów na spotkaniach z rodzicami.
--	---

c) Działania skierowane do nauczycieli.

Zadania	Formy realizacji
Stałe doskonalenie umiejętności wychowawczych i profilaktycznych.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizowanie rad szkoleniowych dotyczących profilaktyki zażywania przez młodzież środków psychoaktywnych – narkotyków, dopalaczy. 2. Poznawanie przepisów określających pracę wychowawczą i profilaktyczną szkoły. 3. Pomoc przy opracowaniach klasowych planów profilaktycznych. 4. Pokazowe lekcje dotyczące profilaktyki. 5. Wskazanie literatury pedagogiczno-psychologicznej. 6. Służenie konspektami do pracy profilaktycznej. 7. Wspieranie wychowawców w ich działaniach wychowawczo-profilaktycznych. Konsultacje z psychologiem.
Propagowanie kursów i szkoleń dotyczących profilaktyki.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Informowanie o kursach, szkoleniach w pokoju nauczycielskim. 2. Informowanie o formach doskonalenia podczas rad pedagogicznych i szkoleniach z zakresu profilaktyki.. 3. Diagnozowanie potrzeb w zakresie doskonalenia. 4. Mobilizacja do udziału w kursach. 5. Zachęcanie do tworzenia własnych programów profilaktycznych.
Spotkania z pracownikami instytucji działających na rzecz dzieci.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Spotkania z pracownikami : -P.P.- P. -Policji -pracującymi z młodzieżą uzależnioną.
Wspieranie wychowawców w ich działaniach wychowawczo-	<ol style="list-style-type: none"> 1. Spotkania wychowawców z pedagogiem i psychologiem w celu rozwiązywania problemów wychowawczych

profilaktycznych.	w klasach. 2. Praca w zespołach przedmiotowych, zespole wychowawczym.
-------------------	--

6. Działania szkoły w zakresie profilaktyki drugiego stopnia.

Działania profilaktyczne stopnia drugiego odnoszą się do osób z grup podwyższonego ryzyka. Zaliczamy do nich osoby, które:

- a) żyją w złych warunkach ekonomicznych,
- b) wychowywane są w rodzinach patologicznych,
- c) doświadczyły przemocy fizycznej i psychicznej,
- d) doświadczyły przez dłuższy czas bólu fizycznego (choroby, urazy) oraz u których pojawiły się w zachowaniu już takie objawy jak:
  - wagary,
  - zachowania agresywne, posługiwanie się wulgaryzmami,
  - porzucenie szkoły,
  - podejmowały próby samobójcze,
  - utrzymują kontakty z rówieśnikami odurzającymi się lub z grupami, w których, normą są zachowania dysfunkcyjne,
  - mają za sobą próby ze środkami odurzającymi,
  - podjęły zbyt wcześnie inicjację seksualną,

W przypadku stwierdzenia zachowań naganych (na podstawie rozmowy z wychowawcą, uczniem, wizyty domowej) pedagog lub dyrektor szkoły podejmują działania zmierzające do zminimalizowania ich skutków, przewycięzania zachowań destrukcyjnych i obniżenia prawdopodobieństwa wystąpienia ich w przyszłości (tzw. profilaktyka objawowa)

Są to:

- a) działania interwencyjne (kierowanie do specjalistycznych poradni, lekarzy, na zajęcia grup terapeutycznych),
- b) nagany dyrektora lub wychowawcy - mają powstrzymać zachowanie sprzeczne z normami regulaminowymi i wpłynąć na poprawę postępowania ucznia naruszającego te normy,
- c) przegrupowanie indywidualne i zbiorowe (chodzi o rozbitcie grupy nieformalnej np. zmiana klasy, szkoły).

W ramach wczesnej interwencji bezpośrednie działania prowadzi:

- a) pedagog szkolny (indywidualne rozmowy, współpraca z rodziną, z wychowawcą klasy, kierowanie do specjalistycznych poradni),
- b) grupa rówieśnicza (pomoc w nauce, wsparcie itp.),
- c) profesjonaliści (pracownicy instytucji działających na rzecz dzieci i rodziny),
- d) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- e) Wydział Rodzinny i Nieletnich – Sąd rejonowy.

7. Obowiązki osób odpowiedzialnych za realizację programu.

Obowiązki dyrektora:

1. Zna przyczyny i sygnały ostrzegawcze sięgania po środki uzależniające przez uczniów.
2. Dąży do integracji grona pedagogicznego, Rady Rodziców, SU i ich współpracy w procesie profilaktyki.
3. Zna instytucje pracujące na rzecz dzieci i rodziny.
4. Planuje rady szkoleniowe z zakresu profilaktyki.
5. Analizuje możliwości szkoły w dziedzinie realizacji programu.
6. Kontroluje realizację programu profilaktyki w szkole i dba o właściwy podział obowiązków w jego ramach oraz o systematyczne dokumentowanie jego realizacji.
7. Zna przepisy prawne dotyczące działalności profilaktyki szkoły.
8. Podejmuje ostateczną decyzję wobec uczniów, którzy posiadają, rozprawdzają, odurzają się środkami uzależniającymi lub nie przestrzegają statutu szkoły.
9. Nie lekceważy sygnałów o potrzebie pomocy uczniom.
10. Promuje alternatywne formy spędzania czasu wolnego przez uczniów.
11. Dąży do stworzenia wokół szkoły stref wolnych od środków uzależniających.
12. Promuje nauczycieli doskonalących się w zakresie wychowania i profilaktyki.
13. Sprzyja pozytywnym relacjom nauczyciel - uczeń, uczeń - uczeń oraz nauczyciel - rodzic.
14. Wspiera finansowo działania profilaktyczne na miarę możliwości szkoły.

Obowiązki pedagoga szkolnego:

1. Współtworzy program profilaktyczny szkoły. Dbą o jego ewaluację.
2. Prowadzi diagnozę zagrożeń młodzieży w środowisku szkolnym i poza nim.
3. Informuje Radę Pedagogiczną o sytuacji wychowawczej w szkole i zagrożeniach oraz o problemach młodzieży.
4. Prowadzi warsztaty i spotkania w klasach.
5. Zaprasza ekspertów spoza szkoły na zajęcia, spotkania i warsztaty.
6. Jest współorganizatorem różnych akcji na terenie szkoły promujących zdrowy styl życia.
7. Dbą o promocję zdrowego życia, alternatywne formy spędzania czasu wolnego (wolontariat, gazetki, konkursy).
8. Nie lekceważy sygnałów o potrzebie pomocy uczniom.
9. Dbą o strefę wolną od uzależnień wokół szkoły.
10. Współpracuje z instytucjami pracującymi na rzecz rodziny i dzieci.
11. Rozpoznaje potrzeby ekonomiczne uczniów.
12. Propaguje treści i programy profilaktyczne.
13. Jest liderem w zakresie profilaktyki w szkole.
14. Systematycznie doskonali się w zakresie wychowania i profilaktyki oraz pomocy uczniom.
15. Współpracuje z rodzicami poprzez:
  - a) indywidualne spotkania i porady,
  - b) pedagogizację rodziców,
  - c) informowanie o możliwościach uzyskania pomocy specjalistycznej.

Obowiązki nauczycieli (nauczycieli wychowawców):

1. Zdobywają wiedzę na temat środków uzależniających, zagrożeń młodzieży, zasad komunikacji i rozwiązywania problemów (zdobywają kompetencje w zakresie profilaktyki).
2. Znają program profilaktyki szkoły i uwzględniają go w swoich przedmiotach, planach wychowawcy klasy.
3. Zapoznają uczniów klasy i rodziców z zamierzeniami profilaktycznymi na dany rok.
4. Uczestniczą w radach szkoleniowych dotyczących zagrożeń młodzieży.
5. Wprowadzają programy profilaktyczne dla uczniów i rodziców.
6. Uważnie obserwują swoich uczniów i reagują na pierwsze niepokojące objawy.
7. Znają środowisko rodzinne uczniów.
8. Utrzymują stały kontakt z rodzicami, pedagogiem i informują ich o wynikach w nauce i sytuacji wychowawczej (palenie, picie, agresywne zachowanie, wagary, oceny niedostateczne).
9. Prowadzą "pedagogizację" rodziców i włączają ich do realizacji programu profilaktycznego.
10. Działają zgodnie z Konwencją o Prawach Dziecka.
11. Współpracują z pedagogiem i psychologiem .
12. Pozyskują uczniów i rodziców do uczestnictwa w działaniach profilaktycznych.

Obowiązki rodziców:

1. Uczestniczą we wszystkich spotkaniach organizowanych przez szkołę.
2. Reagują na każde wezwanie do szkoły.
3. Znają program wychowawczy i profilaktyki szkoły i wyrażają o nim swoje opinie.
4. Zdobywają wiedzę na temat potrzeb dzieci, zagrożeń wieku dojrzewania i sposobów przeciwdziałania im.
5. Dostarczają wzorów konstruktywnego stylu życia dzieciom.
6. Uczestniczą w pedagogizacji i programach profilaktycznych skierowanych do rodziców.
7. Włączają się aktywnie w życie klasy poprzez:
  - a) udział w realizacji godzin wychowawczych,
  - b) udział w imprezach kulturalnych i wycieczkach klasowych.
8. Zdobywają rzetelną wiedzę na temat środków odurzających, potrafią rozpoznać sygnały ostrzegawcze.
9. Dbają o dobry kontrakt z dzieckiem.

8. Ewaluacja programu.

Oceny efektów realizacji Programu profilaktyki szkolnej, obok bieżącego monitorowania, dokonuje się w trakcie posiedzeń RP – podsumowujących pracę w pierwszym i drugim semestrze roku szkolnego. Wynikające z oceny wnioski, przekazywane są do wiadomości Rady Rodziców i SU. Ocenie podlegają następujące elementy programu:

- funkcjonowanie pomocy pedagogicznej,
- tematyka pedagogizacji rodziców uczniów na spotkaniach z wychowawcami klas,
- realizacja zaleceń zawartych w opiniach PP-P oraz poradni specjalistycznych,
- realizacja tematyki profilaktyki zawartych w planach pracy wychowawców klas,

- udział nauczycieli w formach zewnętrznego doskonalenia zawodowego z zakresu profilaktyki,
- problematyka profilaktyki w ramach WDN-u,
- innowacje i projekty wychowawcze w zakresie profilaktyki,
- realizacja programów profilaktycznych,
- występowanie czynników, rodzajów i przyczyn zachowań ryzykownych,
- występowanie czynników chroniących.

Ewaluację prowadzi wicedyrektor, pedagog szkolny i zespół wychowawczy.

Ewaluacja dzieli się na:

1. Kształcącą - skupiającą się na poprawie i wzmacnianiu programu nie tylko w fazie początkowej, ale w każdym momencie jego realizacji. Ma ona odpowiedzieć na pytania czy należy dokonać bieżących korekt określonych części programu? Informacji dostarczają tu obserwacje, ankiety, wywiady, rozmowy indywidualne, hospitacje, zapisy w dokumentacji, dane statystyczne, itp.
2. Podsumowującą - prowadzona jest przez pedagoga szkolnego, wicedyrektora i zespół wychowawczy. Przygotowuje on:
  - obszary, które podlegać będą ewaluacji,
  - narzędzia gromadzenia poszczególnych informacji,
  - analizę zebranych informacji,
  - ustala kierunki dalszego działania,
  - informuje o wynikach ewaluacji.